

Op zijn tijd

Gesprekspapier bij Johannes 2:1-11

Een huwelijk dat wordt overschaduwd

Ons leven heeft twee kanten. Aan de ene kant kunnen we geweldig genieten van de goede dingen van het leven – vrienden, familie, geluksmomenten – aan de andere kant is er ook altijd de schaduw: verdriet om verlies, angst, onrust en woede. Het leven is nooit eendimensionaal. Dat zagen we ook al in dat lied waarmee Johannes zijn evangelie begon. Er is Licht en Leven, maar tegelijk ook duisternis.

In het verhaal dat vanmorgen centraal staat komen we deze tweezijdigheid ook tegen. We vallen op en geluksmoment het verhaal binnen: een man en een vrouw die met elkaar in het huwelijk treden. Een groot feest! Geen enkel feest spreekt zo tot de verbeelding als een huwelijk.

Maar tegelijk: De wijn dreigt op te raken. Vervelend en ook een beetje knullig zouden we dan zeggen, maar in de cultuur van die dagen wel meer dan dat. Het is zelfs zo dat er bronnen zijn die erop wijzen dat in zo'n geval de bruidegom aangeklaagd kan worden door de familie van de bruid, omdat hij op z'n minst verplicht is een fatsoenlijk feest te geven dat aan de eer van de bruid en haar familie ten goede komt. Zo dreigt door dit gebrek aan wijn niet alleen een feest verstoord te worden, maar ook een hypotheek gelegd te worden op het huwelijk van de twee ongenoemde echtelieden. De driegende schaduw van ongeluk valt over dit huwelijk.

Vraag: probeer je in te leven in het verhaal door na te denken over een situatie vandaag de dag die vergelijkbaar is met wat er met dit huwelijk dreigt te gebeuren.

De symboliek

Het is niet voor niets dat Johannes vertelt dat juist Jezus op dit feest zijn eerste teken doet. Daar zit een symboliek achter: midden in ons leven waarin het licht vaak overschaduwd wordt door het duister, waar geluk verzwolgen wordt door verdriet, komt Jezus binnen en doet Hij z'n eerste teken.

Het woord 'eerste' dat Johannes gebruikt in vers 11 duidt niet alleen op het feit dat het getalsmatig het eerste teken is, maar gaat iets verder: het betekent eigenlijk 'principe', 'beginsel', je zou kunnen zeggen 'karakteristiek'. Dus dat wat Jezus hier doet op deze bruiloft is karakteristiek voor wat Hij kwam doen in deze wereld.

Daarom noemt Johannes het ook een teken. Dat wil zeggen: dit is niet zomaar een wonder. Dit is niet een geweldige illusie, waar bij Jezus als een soort Hans Klok iets heel bijzonders doet. Nee, het is een teken dat ergens naar toe wijst, dat iets wil laten zien. Maar wat?

Gesprek met Maria

Ik begin even met de discussie tussen Jezus en z'n moeder op. (Let wel: moeder van Jezus, Johannes noemt haar niet Maria. Het gaat om maar één naam in dit verhaal). Maria ziet de ellende die dreigt te komen en roept Jezus erbij. Jezus op zijn beurt wijst z'n moeder vrij bot af: vrouw, wat wil je van me? Letterlijk zegt Hij iets als: 'wat hebben wij met elkaar te maken?'

Waarom zo'n grove afwijzing? Misschien dat het vervolg van het antwoord ons in een richting wijst. Jezus heeft het erover dat Zijn tijd nog niet gekomen is. Dat begrip komen we

veel vaker tegen in het evangelie (tot hoofdstuk 12 lezen we telkens dat de ure nog niet gekomen is 2:4, 7:30, 8:20, terwijl vanaf 12:23 we lezen dat de ure nu gekomen is: 12:27, 13:1, 17:1). Elke keer als het begrip 'mijn tijd' genoemd wordt, wordt er verwezen naar het lijden, sterven en opstaan van de Jezus. Dat is waar het evangelie op uitloopt. Dat is het doel.

De moeder van Jezus heeft een beperkt doel op het oog. Dit moment op de bruiloft. Tijdelijke vreugde. Provisorisch lapwerk. Jezus heeft iets anders op het oog. Volkomen herstel. Herstel dat met 'Zijn tijd', Zijn lijden en sterven intrede doet. Die 'tijd' wordt niet bepaald door de wensen van Zijn moeder, door wat wij belangrijk vinden, maar door de Vader, door God die ons het echte geluk wil geven.

Jezus' moeder geeft niet op. En in haar doortastendheid is ze ook een voorbeeld voor gelovigen van vandaag. Hoewel ze misschien een beperkte blik heeft en Jezus haar dat ook in iet mis te verstane bewoordingen duidelijk maakt grijpt ze door. Ze vertrouwt Hem, ondanks haar onkunde. 'Wat Hij zegt moet je doen', zegt ze tegen de bedienden. Zal ze Jezus helemaal begrepen hebben? Nee, maar ze heeft wel volkomen vertrouwen. Wie van ons zou na zo'n harde afwijzing en teleurstelling onbekommerd vertrouwen op Jezus?

Vraag: heb je wel eens het gevoel afgewezen te zijn door Jezus? Zou deze afwijzing van Maria door Jezus daar licht op kunnen werpen?

De wijn en de reinigingsvaten

Jezus geeft wijn, Hij laat het feest doorgaan. Niet maar een beetje, maar helemaal: 533 flessen wijn tot 933 flessen wijn! In overvloed dus. En nog het beste van het beste ook. Deze bruiloft kan wel tot in het oneindige doorgaan, zo lijkt het. Het huwelijk dreigde in het water te vallen, het ongeluk lag op de loer, maar Jezus maakt op een wonderlijke manier dat het noodlot afgewend wordt en het geluk zijn weg vindt. De dreigende schaduw van ongeluk wijkt naar de achtergrond op het moment dat Jezus op het toneel verschijnt. Dat lijkt dan ook te zijn wat Jezus met dit teken wil zeggen: *als je mij aan het werk laat in je leven, dan hoef je niet bang te zijn dat de schaduw van mislukking over je leven blijft liggen.*

De manier waarop, of liever, de middelen waarmee Hij dit tot stand brengt spreken boekdelen. Daar staan de reinigingsvaten. Gelovige Joden dus die trouwden, want deze vaten moeten er wel zijn volgens het Joodse ritueel. Alleen dan was je rein voor God. Zes stenen vaten. Van steen, om het water schoon te houden (volgens Joodse traditie, cf. Lev. 11:33). Elk zo'n 2 á 3 metreten: zeg zo'n 400 tot 700 liter. Veel dus. En nu juist die vaten gaat Jezus gebruiken voor Zijn teken.

Het is zaak hier niet zomaar aan voorbij te gaan. De zes vaten, als het ware de symbolen van hoe wij als mensen met de schaduwkanten van het leven omgaan. Die vaten zijn overbodig als Jezus komt. Door deze vaten te gebruiken voor zijn wonder, laat Jezus zien dat alle menselijke pogingen om met een schone lei te beginnen overbodig zijn. We kunnen alle mogelijke inspanningen verrichten om tot God te komen. We kunnen alles op alles zetten om ons leven zo leuk en plezierig mogelijk te laten zijn. We kunnen ons best doen en proberen goed te praten wat verkeerd is en het akelige te verdringen, maar als het eropaan komt redt dat ons feest niet. Waarom niet? Omdat er altijd die zwarte rand zal zijn van het leven, van de gebrokenheid en het onrecht. De reinigingsvaten stonden er wel degelijk op het huwelijk in Kana, maar desondanks dreigt het mis te gaan.

Als je het moet samenvatten, dan komt het dus hierop neer: *in een wereld waarin al ons geluk overschaduw wordt door dreigend ongeluk, komt Jezus binnen, en schuift onze*

menselijke pogingen om het ongeluk weg te poetsen terzijde om daarvoor in de plaats daarvan zijn geluk te geven te niet ophoudt.

Vraag: wij gebruiken geen reinigingsvaten meer. Wat zou bij ons terzijde geschoven moeten worden door Jezus?

Terug naar 'de tijd'

Als ik het zo zeg, dan klinkt het nogal gemakkelijk en eigenlijk ook ongeloofwaardig. Want als dit zo is, waarom ervaren we dan nog zoveel ongeluk, zoveel pijn, zoveel verdriet? Als dit zo is, waarom zien we er zo weinig van terug?

Nou, omdat Johannes zegt dat dit een teken is. Een teken dat ergens naar wijst. Waarnaar dan? Laten we nog even terugkeren naar dat gesprek met Maria. Daar had Jezus het over 'Zijn tijd'. 'Zijn tijd', dan bedoelt Johannes het moment van Jezus' lijden en sterven. Het moment waar het evangelie op uitloopt en om draait is het moment dat Jezus hangt aan het kruis. Dat is 'zijn tijd', dat is 'zijn heerlijkheid', daar wordt Hij 'verheerlijkt'. En dáár wijst dit teken op... onze menselijke pogingen om wat van het leven te maken – onze reinigingsvaten – worden terzijde geschoven – om plaats te maken voor de heerlijke wijn van Jezus' zelfopofferende liefde. Daar, aan het kruis schuift Jezus de menselijke reinigingsvaten terzijde, door in onze plaats de ellende, het onrecht en de rauwheid van de wereld tot op het bot te dragen. Daar aan het kruis, daar schenkt Jezus de vreugdewijn van Goddelijke liefde die zichzelf volkomen geeft.

Het verhaal van de bruiloft in Kana nodigt ons uit om midden in een leven voor ambiguïteit ons leven op Jezus te richten. Bij Hem – in zijn zelfovergave – vinden we wat onze eigen inspanningen ons niet kunnen leveren: blijvende hoop, diepe liefde en licht in de duisternis.

Verwerking: probeer in eigen woorden weer te geven op welke manier Jezus met zijn kruisdood onze menselijke pogingen terzijde schuift en tegelijk ook vreugdewijn schenkt. Probeer het ook persoonlijk te maken en neem de bewoordingen mee in een dankgebed richting God.